

ALMAN İŞÇİ SINIFINI ENTERNASYONALİST Mİ ZANNEDİYORSUNUZ?

27 Ekim 2025

Yıldırım Koç

İşçi sınıflarının enternasyonalist olduğunu ileri sürenler bir hayal dünyasında yaşıyor. Enternasyonalistlik, farklı ülkelerin işçi sınıfları arasında kader ve mücadele birliğidir. Bazı kişilerin veya örgüt temsilcilerinin ara sıra bir araya gelip, “yaşasın işçi sınıfı enternasyonalizmi” demesiyle, işçi sınıflarının kader ve mücadele birliği sağlanmaz. Çeşitli ülkelerin işçi sınıfları arasında işbirliği, dayanışma ve yardımlaşma bile son derece sınırlı ve kısıtlıdır. Bu yardımlaşmalar sendikalar aracılığıyla ve eliyle gerçekleşir. Halbuki bu ülkelerde sendikalaşma oranları da düşüktür ve düşmeye devam etmektedir. Örneğin, Almanya’da sendikalaşma oranı 2000 yılında yüzde 22,0 iken, 2024 yılında yüzde 14,1’e kadar düşmüştür. Alman işçi sınıfı, bırakın başka ülkelerin işçi sınıflarıyla kader ve mücadele birliği içinde olmayı, kendi ülkesindeki tüm işçiler arasında bir kader ve mücadele birliği gerçekleştirememiştir. Özetle, işçi sınıflarının enternasyonalist olduğu veya olması gerektiğini ileri sürenler, gerçeklikten tümüyle kopuktur; rüyada gördüklerini gerçek sanmaktadır.

Emperyalist ülkelerde siyasi iktidarlar seçimlerle belirlenir. Bu seçimlerde oy kullananların da çok büyük bölümü, işçi sınıfının mensuplarıdır. Örneğin, 2023 yılında Almanya’da gelir getirici bir işte çalışanların yüzde 91,4’ü ücretlidir, işçi sınıfıdır. İşçi sınıflarının seçtiği siyasi örgütler, emperyalist politikalar izlemektedir. İşçi sınıflarının bu tercihi aptallık veya cahilliğin bir sonucu değildir. Emperyalist ülkelerin işçi sınıfları, kaderlerini başka ülkelerin işçi sınıflarıyla değil, kendi ülkelerinin sermayedarları ve devletleriyle bütünleştirmiştir. Bu gerçeğe gözlerini kapayarak çeşitli ülkelerin işçi sınıflarının kader ve mücadele birliği yaptığını (enternasyonalist olduğunu) ileri sürebilmek büyük bir beceridir.

Almanya işçi sınıfının davranışları da bu yönde oldu. 1961 yılında Berlin Duvarı’nın yapımı sonrasında Türkiye’den 1 milyondan fazla kişi, Federal Almanya’ya çalışmaya gitti. Bu insanlar, çok düşük ücretlerle ve kötü yaşama koşullarında çalıştı. Ancak Alman işçileri, tenezzül etmedikleri işleri yapan bu insanlarla bir dayanışma içine girmediler. Onların düşük ücretlerine, işyerlerinde uğradıkları haksızlıklara ve tıkdıkları koğu gibi odalardaki sıkıntılı yaşamlarına tepki göstermediler. Kendi ülkesindeki göçmen işçilerle böyle bir dayanışma içine girmeyen, kader ve mücadele ortaklığı yapmayan Alman işçilerinin başka ülkelerin işçi sınıflarıyla böyle bir ilişkiye gireceğini sanmak kadar büyük bir ayırmazlık olamaz.

Alman işçi sınıfının tarihi de bu tavrın örnekleriyle doludur.

Alman işçi sınıfı hareketi 19. yüzyılda gelişti ve bir dönem uluslararası işçi sınıfı hareketine damgasını vurdu. Birçok ülkenin işçi sınıfı; sendikaları, siyasal partisi ve ekonomik ve toplumsal yaşamın birçok alanını kapsayan örgütlenmeleriyle Almanları örnek aldı.

Peki, Alman işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin sömürgecilğe, sömürge halklarının kurtuluş ve bağımsızlık mücadelelerine karşı tavrı nasıldı? Tek tek bazı Alman işçilerinin veya gruplarının tavrını sormuyorum. Alman işçi sınıfının çoğunluğunun tavrını sorguluyorum.

Alman işçi sınıfının büyük çoğunluğu sömürgecilğe onaylıyordu. Ayrıca, uluslararası dayanışma da, gelişmiş kapitalist ülke işçi sınıfının “bağımsızlık, demokrasi ve insan hakları” için yardım yapması değildi. “Dayanışma, yalnızca eşitler arasında mevcuttu.” 19. yüzyılın sonlarında Alman emperyalizmi yayılcılığa başladığında, “çatışma durumları ortaya çıktığında, emperyalizm, daima örgütlü işçilerin ulusal dayanışmasına güvenebiliyordu”. (Holthoon, F.V. – Linden, M.v.d. (ed), **Internationalism in the Labour Movement 1830-1940**, IISH, 1988)

Alman Sosyal Demokrat Partisi’nin ünlü önderi August Bebel bile, Alman Parlamentosu’nda yaptığı konuşmasında, sömürgelerdeki gelişmelerden habersiz olduğunu söylüyordu. Bebel, sömürgeler konusundaki bir konuşmasında, sömürgelerin getirisinin düşüklüğünden ve sömürgelere yapılan yüksek devlet harcamalarından yakınıyordu. Sömürgeler, emperyalizmin baskısı yağması ve sömürüsü açısından değil, kamu maliyesi üzerindeki yükü nedeniyle eleştiriliyordu. 1912 yılına kadar Afrikalılar ile Alman sosyal demokratlarının birbirlerinden haberleri bile yoktu. Alman sosyal demokrasisinin önderlerinden Bernstein ise, 1898 yılında, “üstün uygarlığın kendi etki alanını genişletme hakkını”

savunuyordu. Birinci Dünya Savaşı sonrasında Alman işçi hareketinin çoğunluğu, Alman sömürge imparatorluğunun yeniden canlandırılmasını istiyordu.

Almanya’da işçi sınıfı günümüzde istihdamın (ve tabii ki seçmenlerin) yüzde 91,4’ünü oluşturuyor. Diğer bir deyişle, Almanya emperyalizminin politikalarını uygulayan parlamentonun ve hükümetin belirlenmesinde işçilerin belirleyici rolü söz konusu.

Alman işçileri, bilinçsiz, deneyimsiz veya aldatılmış olduklarından mı, emperyalist politikalar uygulayan Alman hükümetlerini seçiyorlar; yoksa, işçi sınıfının çok büyük bir çoğunluğu çıkarlarını bu politikalarda mı görüyor? Almanya’da nüfusun böylesine büyük bir bölümünü işçilerin oluşturduğu düşünülürse, Alman emperyalizminin politikalarında Alman işçilerinin de sorumluluğu yok mu? “Ama Almanya’da sermaye iktidarda” demeyin. Almanya’da iktidarda olanlar seçmenden onay alıyor. “Ama aldatılıyorlar” diyorsanız, sermayenin bunca yıldır başarıyla aldattığı Alman işçilerini siz Türkiye’den mi uyandırıp, sizinle birlikte ulusötesi sermayeye karşı mücadelede yer almasını sağlayacaksınız? Ayrıca, Alman işçisinin yüzde 80’inden fazlası daha sendikalaşmıyor bile. Sendikalaşma oranı sürekli olarak düşüyor. Almanya’da günümüzde sendikalaşma oranı yaklaşık yüzde 16’dır.

Alman işçi sınıfı sınıf bilincine sahip değil mi, yoksa Alman işçi sınıfının kısa ve hatta belki orta vadeli sınıf çıkarları Alman emperyalistlerinin sınıf çıkarlarıyla uyuyor mu? Temel soru bu gibi geliyor.

Peki, günümüzdeki Alman sendikaları Alman sermayesine ve hükümetlerine karşı bir tavır alıyorlar mı, gerçek bir uluslararası dayanışmadan yanalar mı? Alman İşçi Sendikaları Federasyonu’nun (DGB) uluslararası dayanışma adı altında kullandığı paranın kaynağına da bakarak, varın siz karar verin.

DGB, 1998 yılında 4,09 milyon Dolar, 1999 yılında 4,14 milyon Dolar ve 2000 yılında da 4,14 milyon Dolar uluslararası sendikal dayanışma harcaması yaptı. Bu harcamalar, Friedrich Ebert Vakfı aracılığıyla gerçekleştirildi. Bu paraların en küçük bir bölümü bile Alman işçilerinin sendikalarına ödedikleri aidatlardan gelmedi. Bu paraların yüzde 100’ü, Alman devletinin parasıydı.

Almanya emperyalist bir ülkedir. Alman emperyalizmi, Yugoslavya’nın parçalanmasında önemli ve hatta belirleyici bir rol oynadı. Alman emperyalizmi günümüzde Balkanlar’da, Kafkaslar’da, Ortadoğu’da ve özellikle de Türkiye’de büyük oyunlar içinde.

Türkiye’de geleceğe dönük sendikal stratejiler çizilirken sormamız gereken soru şu: Günümüzde Alman işçi sınıfı, dedelerinin izinde yürüyüp Alman emperyalizmine destek mi veriyor? Yoksa, IMF’siyle, Dünya Bankası’sıyla, Dünya Ticaret Örgütü’yle, ulusötesi şirketleriyle, Avrupa Birliği’yle, ABD’siyle, NATO’suyla emperyalizme karşı mı çıkıyor? Ulusötesi şirketlerle ilişkilerinde, DGB’nin derdi, Alman kaynaklı şirketlerin fabrikaları başka ülkelere taşınmasının önlenmesi mi; ulusötesi sermayenin, nerede olursa olsun, baskısı ve sömürüsüne karşı işçi sınıfının uluslararası dayanışmasını gerçekleştirmek mi?

Eğer Alman işçi sınıfının çok büyük bölümü dedelerinin izinde yürüyorsa, temel mücadele çizgisi anti-emperyalist olan Türkiye işçi sınıfı bu insanlarla hangi alanlarda ve nasıl yararlı ittifaklar kurabilir?

Alman işçi sınıfının enternasyonalizmle (çeşitli ülkelerin işçi sınıflarının kader ve mücadele birliğiyle) hiçbir ilişkisi yoktur. Başka ülkelerdeki işçi sınıflarıyla ilişkisinde yardımlaşma veya işbirliği gibi gözükten olaylarda da emperyalist Alman devletin finansmanı söz konusudur. Alman işçi sınıfı, kısa ve orta vadeli çıkarlarını, Alman sermayedarları ve devletiyle bütünleştirmiştir; başka ülkelerin işçi sınıflarıyla değil. (Alman işçi sınıfına ilişkin bkz. Yıldırım Koç, Batılı İşçi Sömürüye Ortak (Burjuva Proletarya), 2. Baskı, Bilgi Yay., Ankara, 2006, s.197-228)